

En Levnedstegning.

Min Farbroder **Hans Peter Hanssen**, af hvis skriftligt efterladte Erindringer »Sønderjydske Aarbøger« bringer et Af-snit, blev født paa Nørremølle den 7. Januar 1828. Han blev af sine Søkende skildret som en ualmindelig begavet Dreng, hvis Evner og Anlæg tidlig vakte Opmærksomhed.

Fem Aar gammel kom han i Skole i Snogbæk. Undervisningen var rent dansk, men ved Siden af gik han i tysk Aften-skole, og udenfor Skoletiden læste han alt, hvad han kunde faa fat i. Hans Fader holdt foruden »Sønderborg Ugeblad« »Itzehoer Nachrichten« og »Aarhus Stiftstidende«. Dem læste han, men Bladene var smaa, og Bøger var der ikke mange af, Ofte klagede han sig derfor i sine Drengenaar over, at han ikke havde noget at læse i. »Tag Bibelen«, var da altid hans Faders korte, fyndige Svar.

Hans Fader Christen Hanssen havde to Gaarde, Nørremølle i Sottrup Sogn og fra 1834 tillige Ravnskøbel i Dybbøl Sogn. Ved Siden af drev han Brændevinsbrænderi, Maltgøreri og en betydelig Landhandel. Dertil kom endnu fra 1837 Grundlæggelsen af et bajersk Ølbryggeri, hvortil han indkaldte en Brygmester fra München. Men dette maatte han atter standse efter nogle Aars Forløb, da Afsætningen viste, at det var et for tidligt født Foretagende. En gammel Nabo udtrykte sin Beundring for hans Driftighed i følgende Rim:

Ned' ved Christen i et Sek
Der hæ' de Skik.
Jen bruer, og jen brænder,
Jen løffer, og jen render,
Olt gær i e fuld Fos,
Ja!

Dette driftige Liv vakte tidlig Sønnens Interesse for Forretningsslivet og gav ham Lyst til at lære Handelen.

Hans Fader mente, at han passende kunde udstaa sin Læretid i Nordborg, men det satte han sig, som det fremgaar af hans foran trykte Erindringer, imod med Hænder og Fødder. Han vilde lære under større Forhold, fik ogsaa sin Vilje og kom efter sin Konfirmation, 15 Aar gammel, i Lære hos Firmaet A. P. Andresen i Flensborg, hvis Indehaver Caspar Andresen var en Søn af Andreas Peter Andresen, den bekendte Storkøbmand og Patriot, som i forrige Aarhundredes første Halvdel saa smukt tolkede sine varme danske Følelser paa flydende tyske Vers.

Læretiden var lang og streng, men de flensborgske Handelslærlinge blev til Gengæld meget velskolede Forretningsmænd. Fritiden var knap. Desuagtet fandt han Stunder til at lære Engelsk og dobbelt Bogholderi, som ikke var indført i Forretningen. Efter udstaaet Læretid blev han hos Firmaet. Men saa kom Oprøret i 1848. Hans Principal sluttede sig til Slesvigholstenerne, mens han var udpræget dansksindet, og det gode Forhold, der hidtil havde bestaaet mellem dem, blev derved ødelagt. Efter Slaget ved Bov, som han oplevede paa nært Hold, skærpedes Modsætningerne. Det endte, som i hans Erindringer fortalt, med et fuldstændigt Brud, og de skiltes i Vrede fra hinanden. Efter flere Aars Forløb genoprettedes Forholdet dog, og han vedblev til sin Død at staa i venskabelig Forbindelse med sin gamle Principals Søn, tidligere Direktør for Jernskibsværftet i Flensborg, Hr. Andresen.

Da Bruddet indtraadte, var min Bedstefader afgaaet ved Døden, efterladende sig en efter Tidens Forhold betydelig Formue. Skønt Søkendeflokken var stor, — 5 Sønner og 5 Døtre — kom H. P. Hanssen derved i Besiddelse af en Arvepart paa 15,000 Mark Courant. Trangen til at komme ud under større Forhold rørte sig atter i ham. Det ny opdagede Gulddland Kalifornien virkede især dragende. En Annonce i tyske Blade henledte hans Opmærksomhed paa et tysk Selskab i Hamborg, som vilde fragte et Sejlskib til St. Francisko. Han traadte i Forbindelse med Selskabet, indhentede, saa godt det lod sig gøre, nærmere Efterretninger, købte derefter Varer, især Møbler og Ure,

for sin Arvepart, indskibede sig med dem i Hamborg, og drog saa ud i den vide Verden for at søge Lykken.

Efter seks Maaneders Sørrejse landede han i 1850 i St. Francisko, hvor han sammen med en Kompagnon, som han havde lært at kende paa Overrejsen, aabnede en Forretning. Men han havde ikke Held med sig. Byen, som den Gang kun bestod af Træhuse, nedbrændte to Gange i Løbet af kort Tid. Første Gang led han betydelige Tab, anden Gang mistede han alt, hvad han ejede.

Før min Farbroder H. P. Hanssen var taget til Kalifornien, havde han truffet den Aftale med min Fader, at de vilde skrive til hinanden i hver Maaned, uden Hensyn til, om Brevene blev besvarede eller ej, indtil den ene erfarede, at den anden var afgaaet ved Døden. Denne Aftale holdt de, indtil min Fader døde i 1892. Min Farbroder meddelte mig den Gang, at alle min Faders Breve, som han havde opbevaret fra det første til det sidste, vilde blive mig tilsendt efter hans Død, og de er nu i min Besiddelse, ligesom de Breve, han har skrevet til mit Hjem. Undtaget herfra er dog en Række Breve fra Kina om Taiping-Oprøret, som min Fader efter Anmodning gav »Dannevirke«s daværende Redaktør Tilladelse til at aftrykke i (Bladet.*)

Næppe havde min Fader i 1851 erfaret sin Broders Ulykke, før han straks sendte ham en efter hans Forhold betydelig Sum, for at han atter kunde komme i Vej. Men H. P. Hanssen havde nu faaet nok af St. Francisko. En Tur til Sandwichsøerne med et seks Ugers Ophold i Honolulu overbeviste ham om, at Forholdene der heller ikke var gunstige for en Forretningsmand med hans Forudsætninger. Paa den lange Sørrejse til St. Francisko, havde han sluttet Venskab med Kaptajnen, som derefter var gaaet i Fart fra Amerika til Østasien. Efter hans Raad tog han saa over Oceanet til Kina, hvor han henvendte sig til den daværende danske Konsul Bloch i Honkong.

---

*) Disse Breve er trykt i »Dannevirke« Nr. 251, 252 og 253 1854 og Nr. 205 1855.

der tog meget venligt imod ham og gav ham Ansættelse, indtil der bød sig noget bedre. Med Konsul Blochs Hjælp fik han derpaa nogle Maaneder senere Plads som Bogholder i Firmaet Sykes, Schwab & Co. i Shanghai.

Med Konsul Bloch, hvis Datter var gift med Bankdirektør Heide, vedblev H. P. Hanssen senere at staa i venskabelig Forbindelse. Han besøgte ham gentagne Gange i Honkong, og senere, efter at Konsulen var taget tilbage til Danmark, hver Gang, han var hjemme i Sundeved, paa Konsulens bekendte Villa, »Kokkedal« ved Øresund.

Da H. P. Hanssen 1852 ankom til Shanghai, var der ialt kun henved 300 Europæere, næsten udelukkende Englændere, i Byen. I dette lille Samfund, som helt var præget af Tonen i det høje engelske Handelsaristokrati, og hvis Medlemmer alle betragtede hinanden som Ladies og Gentlemen, vandt han hurtig Anerkendelse som en dygtig og indsigtfuld Forretningsmand.

I Følelsen af, at hans Dannelse var altfor mangelfuld, kastede han sig i sin Fritid med Jernflid over nye Studier, der ikke blot omfattede Handelsvidenskaberne, men ogsaa Historie, Litteratur, Fransk, som han senere talte flydende, og Latin, som han holdt det for nødvendigt at lære for ikke at staa tilbage for sine paa Englands berømte Skoler uddannede Kolleger.

Ved Nytaarstid 1855 blev han en Dag behagelig overrasket ved et Besøg af Mr. E. Webb, en af Cheferne for Dent, Beale & Co., den Gang Østasiens næststørste Handelshus, som opfordrede ham til at indtræde som Assistent i Huset. Tilbudet var meget smigrende. Han modtog det med Glæde, overtog sin nye Stilling i Maj samme Aar og avancerede hurtigt frem til mere betroede Poster. I 1858 blev han Hovedbogholder i Shanghai med en Løn af 1000 Pund Sterling og fri Station.

Dent, Beale & Co. havde deres egen store Bygning, hvoraf Halvdelen senere er bleven solgt for 40,000 Pund Sterling til «Russisk-kinesisk Bank» (den russiske Statsbank). Cheferne og Funktionærene havde alle deres Værelser i Huset, der næsten var indrettet som Hotel. De mødtes ved Frokostbordet

Kl. 9, derefter samledes de atter til Lunch, bestaaende af to varme Kødretter, Budding og Dessert Kl. 1½, og til Diner Kl. 7½. Til Dineren maatte de møde i Selskabsdragt. Der serveredes Suppe, Fisk, to varme Kødretter og Dessert, dertil Ale, Sherry, Rødvin og lidt Champagne, til Desserten fin Rødvin, Sherry og Portvin, og til Kaffen Likører. Saaledes var den daglige Levemaade i det store Handelshus! Der blev holdt aabent Hus og var hyppigt Gæster til Stede, især Officerer fra Krigsskibe, som anløb Havnen.

I Slutningen af Halvtredserne aabnede Lord Elgins Traktater den engelske Handel en Række nye Havne i Kina og Japan, og Dent, Beale & Co. søgte straks at udnytte Chancerne. Dette havde bl. a. til Følge, at H. P. Hanssen i Maj 1859 blev forfremmet til Husets Repræsentant i Chifoo, hvor det grundlagde en ny Filial. Derfra kom han til Weihaiwei, hvorfra han i 1860 fik et Aars Hjemlov med halv Gage. Han rejste over Japan, hvor han aflagde Besøg i Nagasaki og Yokohama, og herfra over Honkong, Singapore, Ceylon, Aden, Kairo, Alexandria, Triest, Venedig, Lyon, Paris, London, hjem til Sundeved, hvor han overraskede sine Søskende med rige Gaver af sjælden Art, som han havde købt i de ny aabnede Havne i Japan.

Ud paa Efteraaret rejste han atter over Marseille, Alexandria, Suez, Honkong ud til Shanghai, hvorfra han blev sendt til Tientsin som Dent, Beale & Co.s Repræsentant i denne By. Fra Tientsin besøgte han Peking, men i 1862 blev han atter kaldt tilbage til Shanghai og forfremmet til Kontorchef. Hans Stilling var lidt efter lidt bleven glimrende. Han havde paa dette Tidspunkt en fast Gage af 2000 Pund Sterling, dertil fri Station og Ret til for egen Regning at handle med The og alle Varer, som Huset ikke førte. Han spekulerede med Held i Bygninger, anlagde et Teglværk og drev betydelig Handel for egen Regning.

I 1864 afgik en af Husets fem Partnere ved Døden, og han blev da af de øvrige Partnere opfordret til at indtræde som Partner i hans Sted. Tilbudet var overordentlig smigrende.

Men det var alligevel med store Betænkeligheder, at han modtog det, thi hans Stilling var udmærket, og Husets Forretninger var saa udstrakte, at det ikke var muligt at overskue dem i alle Enkeltheder.

Dent og Co., som Firmaet nu hed, efter at Mr. Beale var afgaaet ved Døden, drev Forretninger over hele Østasien. Hovedkvarteret og med det Hovedbogføringen var i Hongkong, hvor der altid var 2 eller 3 Partnere. Derfra styredes Handelen fra Bombay og Kalkutta med Opium, Ris og Bomuld til Singapore, Manila og Australien. Handelen paa Australien blev især vigtig efter Guldminernes Opdagelse. Der afskibedes især The fra Foooschow. Rimesserne fra Australien skete hyppigt i Kobber til Kalkutta. Endvidere havde Dent & Co. Filialer og Stationer i følgende Havne og Byer: Shanghai, Kanton, Capsingmore, Swatow, Amoy, Chinchew, Foooschow, Takao, Woosung, Ningpo, Chinkiang, Hankow, Chifoo, Tientsin, Newchwang, Nagasaki, Yokohama og Hakodate. Desuden havde Huset seks Dampskibe og talrige Sejlskibe i Fart. Fra Hongkong dirigeredes Stationerne i Foooschow, Amoy, Formosa, og Kanton, fra Shanghai, hvor der ligeledes var 2 eller 3 Partnere, alle Stationer fra Foooschow nordpaa samt Stationerne i Japan.

Hovedartiklerne var The og Silke. Theen afskibedes fra Hankow-Kiangkiang-Shanghai til London og New York og Australien. Silken afskibedes fra Shanghai og Yokohama til London og Lyon. Partnerne i Hongkong og Shanghai foretog selvfølgelig alle vigtigere Operationer i Fællesskab.

I dette rige, højt ansete og verdensberømte Handelshus indtraadte H. P. Hanssen nu, tolv Aar efter at han med bare Hænder var ankommen til Hongkong efter indtrængende Opfordring fra Partnerne, og han var dermed bleven en af Husets fem ledende Chefer. Dette var en for en Ikke-Engländer ganske usædvanlig Løbehane. Forretningerne var i Halvtredserne og først i Tredserne gaaet glimrende. Partnerne havde efter faa Aars Virksomhed kunnet trække sig tilbage som rige

Mænd. Og allerede i Besidelse af en Formue paa henved en kvart Million Kroner havde han, som han selv skriver, nu Udsigt til om 3 4 Aar at kunne forlade Kina som Millionær.

Men det kom anderledes. Husets Kapital var paa dette Tidspunkt ca. 500,000 Pund Sterling. Men de tidligere Partnere var forpligtede til at lade deres Kapital blive staaende i Huset i mindst tre Aar efter, at de var udtraadte, og da disse Kapitaler forrentedes med 8 %, var de meget villige dertil. Som Følge deraf disponerede Huset i 1863 ialt over $2\frac{1}{4}$ Million Pund Sterling. Dertil kom nu yderligere, at Husets Repræsentant i London, Dent, Palmer & Co. gav det en saa udstrakt Blancokredit, at det ofte stod i Forskud med henved $\frac{1}{2}$ Million Pund Sterling uden at have mindste Dækning. Efter at de nye Traktater først i Tredserne havde aabnet Handelen talrige nye Havne i Kina og Japan, forledte denne Kapitalrigdom Dent & Co., hvis Skibe var de første, der viste det engelske Handelsflag i Japan, til at binde meget betydelige Kapitaler i Bygninger paa alle de Pladser, hvor de var repræsenterede, og i hurtigtgaaende Dampskibe, som de lod bygge i Amerika. Dette hævnede sig dyrt, da der i 1866 udbrød en financier Verdenskrise.

Partnerne i Dent & Co. var i 1864, da H. P. Hanssen indtraadte som femte Mand, John Dent, F. Chornley, Alex. Turing (fra Rotterdam) og Henry W. Dent. De to første residerede i Hongkong, Turing og H. P. Hanssen i Shanghai, Henry W. Dent var i England. John Dent, som var en meget rig Mand, havde først i Tredserne sammen med en Artilleri-Officer Blakely grundlagt et Kanonstøberi i England, som var baseret paa én af Blakely opfundne Kanon. Foretagendet mislykkedes. Der tabtes uhyre Summer, og Følgen var ikke blot, at John Dent i 1865 saa sig nødsaget til at trække henved $\frac{1}{4}$ Million Pund Sterling ud af Huset, men hvad der var værre, at han tillige tilsatte sin Anseelse som Forretningsmand og derved svækkede Husets Kredit i England.

Der meldte sig snart andre Vanskeligheder. En kostbar Ladning The, som ikke var assureret, da Huset stod sin egen Risiko, gik tabt ved Skibbrud. Og samme Aar opdagede H. P.

Hanssen, at Hovedbogholderen i Shanghai, en Portugiser ved Navn Loureiro, havde forfalsket Bøgerne og gjort sig skyldig i meget omfattende Bedragerier. Ved en Ekstra-Revision konstateredes der straks en enkelt Forfalskning paa 33,000 Pund Sterling. Og nu kom det værste: Den følgende Nat stjal og tilintetgjorde Loureiro Husets vigtigste Handelsbøger. Han blev fængslet og senere for Falsk, Bedrageri og Underslæb dømt til 15 Aars Deportation til Loando, men Huset havde ved hans Svig lidt et samlet Tab paa 166,000 Pund Sterling, som var uerstatteligt, skønt der forelaa en til Vished grænsende Formodning om, at Loureiro ved en Broders Hjælp havde bragt betydelige Kapitaler i Sikkerhed, før Bedrageriet opdagedes.

Det viste sig nu at være i høj Grad uheldigt, at Huset havde bundet saa betydelige Kapitaler i Bygninger og Skibe. For at klare Vanskelighederne maatte det sælge to til Farten paa Jangse-Hankow kort forinden i Amerika byggede Dampskibe for 170,000 Pund Sterling, det vilde sige med et Tab paa over 50,000 Pund Sterling. Næppe var dette Skær klaret, før der i Maj 1866 udbrød en meget alvorlig Handelskrise i London, som hurtigt rev flere store Banker overende og forplantede sig helt ud til Østasien. The og Silke faldt brat og uventet meget betydeligt i Pris, og Dent & Co., som havde meget betydelige Sendinger undervejs til Europa, led atter uhyre Tab. Husets Repræsentant i London, Dent, Palmer & Co., som med stigende Opmærksomhed havde fulgt dets Kamp imod alle disse sammenstødende Ulykker, trak nu forsigtigt sin Blanco-Kredit tilbage, og Dent & Co. var dermed ude af Stand til at klare sine Forpligtelser. Efter flere Maaneders haabløse Kampe gik det stolte Handelshus i 1867 fallit, og dermed mistede H. P. Hanssen for tredje Gang alt, hvad han ejede.

Min Fader havde gennem sin Broders maanedlige Breve kunnet følge denne Udvikling, og næppe havde han af et Telegram til et hamborgsk Børsblad erfaret Husets Fallit, før han uden Opfordring og uden at kræve mindste Sikkerhed sendte sin Broder 6,000 Rigsdaler, som H. P. Hanssen modtog, hvad jeg her kun anfører som Bevis paa det trofaste Sammenhold og

hjertelige, tillidsfulde Forhold, der i god Overensstemmelse med Slægtens Traditioner bestod mellem Brødrene.

Under alle disse Genvordigheder havde H. P. Hanssen heldigvis hævdet sin Ære som en retskaffen, kyndig og fremragende dygtig Forretningsmand. Paa Børsen i Hamborg udtalte man, at han var den eneste af Husets Chefer, som ikke havde tabt Hovedet under Ulykken. Han blev valgt til at forestaa Husets Likvidation og var optaget deraf i de følgende Aar.

I 1865 var Alfred Dent i en Alder af 21 Aar kommen til Kina, for efter nogle Aars Forløb forudgaaende videre Uddannelse i Dent & Co. at afløse en af sine Slægtninge som Partner i Huset. I 1869 opfordrede han H. P. Hanssen til sammen med ham at grundlægge en ny Forretning. Alfred Dent raadede over en Kapital paa 80,000 Pund Sterling og dertil værdifulde Forbindelser indenfor det rige londonske Handelsaristokrati, idet han var en Søn af en af Cheferne for Dent, Palmer & Co. H. P. Hanssen modtog Tilbudet og grundlagde saa i 1869 sammen med Alfred Dent det endnu i Shanghai bestaaende Handelshus Alfred Dent & Co.

Alfred Dent & Co. maatte, sammenlignet med Dent & Co., begynde under beskedne Forhold, da dets Pengemidler var begrænsede. Men det overtog Dent & Co.s anselige Hus i Shanghai og udnyttede dets gamle Forbindelser. Handelen gik godt, og efter at Alfred Dent i 1872 ved sin Faders Død havde faaet en betydelig Arv og stillet Halvdelen af den til Husets Disposition, var det i Stand til at udvide Forretningerne meget betydeligt.

I 1873 aflagde H. P. Hanssen atter et Besøg i sit Hjem i Sundeved. Han tog Ruten over Alexandria, Venedig, Wien, hvor han besøgte Verdensudstillingen, London, hvor han blev meget vel modtaget af Alfred Dents højt ansete Slægt, hjem. Fra Nørremølle aflagde han i Sommerens Løb Besøg hos Slægtninge i Norge, Celle og Göttingen og hos Forretningsvenner i Rotterdam og England. Udrejsen foregik via Brindissi til Bombay, hvor Alfred Dent & Co. førte betydelige Forretninger, og derfra til Shanghai. I de følgende Aar

handlede Huset vedvarende heldigt, og midt i Halvfjerdserne havde H. P. Hanssen atter tjent en Formue, som var stor nok til, at han kunde tænke paa at vende Kina Ryggen.

I 1876 udløb hans Partnership. Alfred Dent foreslog ham at forlænge det. Men træt af Opholdet i Kina, hvor han nu havde levet i 24 Aar, ønskede han at trække sig tilbage til London, saa meget mere, som Suezkanalen midt i Halvfjerdserne havde dræbt Storhandelen, som den hidtil var ført i Kina, og han frygtede for kommende Vanskeligheder. Alfred Dent, som imidlertid i 1875 sammen med en yngre Broder Edward Dent, der dog ikke aktivt deltog i Forretningen, endvidere i London havde grundlagt Huset Dent, Brother & Co., opfordrede H. P. Hanssen til at indtage en ledende Stilling i dette Hus, og dette Tilbud tog han imod. Ud paa Sommeren 1876 forlod han derpaa Kina for over Japan og St. Francisco efter et Par Maaneders Ophold i Amerika at gaa tilbage til London, hvor han ankom henimod Aarets Slutning.

Dent, Brother & Co.s vigtigste Handel var The fra Ceylon. Mens H. P. Hanssen ledede den, fortsatte Alfred Dent med en ny Partner Huset Alfred Dent & Co. i Shanghai, og han blev snart optaget af mange andre Forretninger.

En gammel Bekendt af H. P. Hanssen, Baron Overbeck, østrigsk-ungarsk Generalkonsul i Kina og Japan - om hvem mere senere - havde i 1875 afsluttet Traktater med de uafhængige Rajaher og Sultaner af Nord Borneo, hvorved de imod en aarlig Afgift afstod et Distrikt paa 20,000 engelske Kvadratmil til ham med Ret til videre Overdragelse. Overbeck, som før havde været ansat i Dent & Co., var selv uden Kapital og overdrog sine Rettigheder og Forpligtelser til H. P. Hanssen, hvem han skyldte en betydelig Sum, og han overdrog dem atter til Alfred Dent.

Alfred Dent rejste derpaa i 1877 til Nord Borneo og bragte alle Dokumenter vedrørende Overdragelsen i Orden for efter sin Hjemkomst at tilbyde den engelske Regering at afstaa sin Rettigheder til England. Dent, Brother & Co. maatte foreløbig udrede alle deraf følgende Udgifter, og H. P. Hanssen føre

de dermed i Forbindelse staaende Forretninger. Underhandlingerne med Regeringen trak i Langdrag, og Udgifterne var allerede i 1880 voksede til 40,000 Pund Sterling. Da tog Baron Overbeck, som vedvarende var Parthaver, imod Alfred Dents Vilje 1881 til Berlin og tilbød Bismarck Nord Borneo, men samtidig sørgede han for, at den engelske Gesandt i Berlin blev underrettet om hans Tilbud. Gesandten indberettede, som tilsigtet, straks Sagen, og dette satte Liv i Gladstone, som da var ved Roret. Regeringen gik nu ind paa Alfred Dents Fordringer. Nord-Borneo kom under engelsk Overhøjhed, og i Foråret 1882 dannedes »British North Borneo & Co., det store privilegerede Aktieselskab, som derefter bestyrede Nord Borneo med Alfred Dent, der samtidig blev adlet, som Direktør.

Sir Alfred Dent, som han fra nu af tituleredes, blev snart tillige meget stærkt optaget af andre Forretninger. I Aarenes Løb blev han valgt til Direktør for »London Westminster Bank«, Englands ældste og mest ansete Aktiebank, endvidere til Direktør for »Chartered Bank of India. Australien & China« og til Direktør for »Royal Exchange«, Englands ældste og et af dets største Sø-, Brand- og Livsforsikringsselskaber. Disse tre Poster beklædte han endnu efter Verdenskrigen. I nogle Aar var han desuden Præsident for »Peruvian Corporation« med en aarlig Gage af 2000 Pund Sterling. Følgen af denne stærke Optagethed var, at han næsten helt overlod Ledelsen af Dent, Brother & Co. til H. P. Hanssen, som fortsatte den indtil 1900, da han efter eget Ønske trak sig tilbage. Men efter Alfred Dents indtrængende Opfordring kom han ogsaa efter den Tid en Gang ugentlig paa Kontoret i London for at føre Tilsyn med Forretningen og give sine Raad. Han kunde ogsaa i andre Henseender glæde sig ved Alfred Dents fulde Fortrolighed og beholdt efter hans Ønske Prokura for Firmaet til sin Død for, som Alfred Dent sagde, »at holde sig i Reserve, hvis der skulde tilstøde ham selv noget«.

I London fandt H. P. Hanssen mange gamle Handelsvenner fra Østasien, med hvem han mødtes i »Oriental Club«. »Det er mig en stor Tilfredshed«, skrev han til mig et Par Aar

før sin Død, »at jeg som Udlænding har bevaret alle de Folks Tiltro og Venskab, der hørte til Huset Dent & Co. enten som Partnere eller i Husets Employ.« Hos Medlemmerne af den indenfor det engelske Handelsaristokrati højtansete Slægt Dent, som han var nøje knyttet til i over halvhundrede Aar, var han en altid velset Gæst. I Halvfjerdserne lod han sig naturalisere som engelsk Statsborger. I de sidste tyve Aar boede han i Sidecup ved London.

Da H. P. Hanssen i 1861 var Repræsentant for Dent & Co. i Tientsin, blev han udnævnt til portugisisk Konsul, og senere i 1866, da han var indtraadt som Partner i Huset, til portugisisk Generalkonsul for Kina og Japan. Denne Stilling indtog han til 1873, da Generalkonsulatet blev overdraget til en indfødt Portugiser. Konsulatets Funktioner bestod nærmest i at afgive Kendelser i Gældssager og Retstrætter. Dent & Co., mellem hvis Chefer Stillingen saa at sige havde været arvelig, havde altid Portugisere paa deres Kontorer, som agerede Tolk og Skriver. Iøvrigt foregik Rettergangen efter engelsk Lov.

Under sit lange Ophold i Kina kom H. P. Hanssen i Berøring med mange fremragende Mænd. Sir Robert Hart, den bekendte General-Inspektør for det kinesiske Toldvæsen, havde han i sin Ungdom stiftet Bekendtskab med i Dent, Beale & Co., hvor han begyndte sin Løbebane. Han opretholdt Forbindelsen med ham, og Hart gav bl. a. senere beredvillig Mænd, som H. P. Hanssen anbefalede til ham, gode Stillinger indenfor det kinesiske Toldvæsen.

Den bekendte engelske General Gordon stiftede H. P. Hanssen Bekendtskab med under Taiping-Opstanden først i Tredserne, da Generalen i nogen Tid boede hos Dent & Co. i Shanghai. Paa Sandwichsøerne mødte han i 1857 den foran omtalte Overbeck, en Apotekersøn fra Lippe-Dejtmold, som den Gang gik til Behring Strædet for at købe Pelsværk og Sperm-Olie af Indianerne. Nogle Aar senere traf de atter sammen som Kollegaer i Dent, Beale & Co. I Mellemtiden havde

Overbeck fisket Perler ved Karolinerne. I 1865 blev han af Huset sendt til New York for at kontrollere Bygningen af to nye Dampskibe. I Washington stiftede han Bekendtskab med en Stifdatter af den svenskfødte Admiral *Dahlgren*, som han senere ægtede. I 1866 kom han tilbage til Honkong, hvor han efter *Dent & Co.s* Fald med skiftende Held kastede sig ind i vovede Spekulationer og førte et stort Hus. Sidst i Tredserne blev han udnævnt til østrigsk-ungarsk Generalkonsul for Japan og Kina, og efter at han i 1873 havde indlagt sig store Fortjener af de to Landes Repræsentation paa Verdensudstillingen i Wien, hvor *H. P. Hanssen* atter traf sammen med ham, blev han udnævnt til østerrigsk Baron. I de følgende Tider spekulerede han i Patenter paa elektrisk Lys, i Petroleumsboring i Hannover, i Indvinding af Aluminium efter nye Metoder m. m., indtil han, som foran omtalt, fik afsluttet Traktaterne vedrørende Nord-Borneo. Med sine gamle Venner fra *Dent & Co.* vedblev han at staa i Forbindelse, og han forstod med sin sjældne Overtalelsesevne atter og atter at vække deres Interesse for sine Foretagender. For *H. P. Hanssen* havde det den ubehagelige Følge, at han laante Baron Overbeck 4,900 Pund Sterling, hvoraf han aldrig fik Renter, og som, da Baron Overbeck i 1894 døde uden at efterlade sig Formue, ved hans Død maatte anses som tabt. Baronessen, som havde en betydelig Særformue, var en intim Ungdomsveninde af *General Lée's* Datter, som i første Ægteskab var gift med *Prinsen af Noer*, i andet med *General-Feltmarskal Grev Waldersøe*, der efter Overbecks Død tog sig af hans Sønner. Af disse var den ældste, som havde arvet Barontitlen, ved Verdenskrigens Udbrud i østerrigsk Tjeneste, de to yngste preussiske Officerer.

Oberst *Raasløff* stiftede *H. P. Hanssen* Bekendtskab med i 1863, da han kom til Kina som Danmarks Repræsentant for at afslutte en Handelstraktat. *H. P. Hanssen* fik Lejlighed til at yde ham forskellige Tjenester, og de vedblev senere at staa i venskabelig Forbindelse. Korrespondancen fortsattes, efter at *General Raasløff* var bleven dansk Gesandt i Washington,

hvorfra han gentagne Gange sendte H. P. Hanssen Gaver. Admiral Sten Bille lærte han ligeledes at kende i Kina i 1865, da han kom ud for at faa Traktaten ratificeret. Admiralen gav senere »Det store Nordiske Telegrafsekskab«s første Bestyrere, Kaptajn S u e n s o n, D r e y e r og H e l m a n n Anbefalings skrivelser med til ham, og derved lærte han ogsaa dem at kende.

Uagtet H. P. Hanssen levede sin meste Tid mellem Englændere, fulgte han vedvarende Forholdenes Udvikling i Danmark og Nordslesvig med megen Interesse. I hans Bogsamling havde han et lille men godt Udvalg af danske Bøger, som jeg arvede efter ham. Biskop Mynsters Prædikener, Martensens Etik, Øh-lenschlægers Tragedier, Paludan-Müllers Adam Homo, som han næsten kunde udenad, hørte til hans kæreste Læsning.

Fra 1876, da han kom tilbage til London, til 1912, da han døde, besøgte han regelmæssigt sit Barndomshjem en Maanedstid hvert andet Aar. Efterhaanden, som hans Søskende døde, knyttede han intimere Forbindelse med deres Børn. Min Fader havde staaet ham særlig nær, og i Aarenes Løb givet ham mange Beviser paa sin Broderkærlighed. Efter hans Død fortsatte han Brevvekslingen med mine Søskende og mig, og han fulgte alle Grene af vor Familie med megen Interesse.

Naar han sad ene med os, fortalte han ofte interessante Træk fra sit rigt bevægede Liv. Dette gav for nogle Aar siden Anledning til, at jeg bad ham om at nedskrive sine Erindringer. Han lovede det, men erklærede samtidig, at jeg ikke maatte læse dem, mens han var i Live. Efter hans Død fik jeg dem tilsendt af Sir A l f r e d D e n t. De fylder henved 500 tætskrevne Kvartsider, og det er paa Grundlag af dem, at jeg har skrevet denne lille Levnedstegning. Samtidig fik jeg alle mine Faders Breve til ham fra 1850 til 1892 tilsendt. Brevene fra 1864 har jeg 1914 — Halvhundredeaaret efter Krigen — offentliggjort i »Højmdal«.

H. P. Hanssen døde den 27. Marts 1912 paa Villaen »Long-lead« i Sidcup ved London, hvor han havde haft sit Hjem i en længere Aarrække. Nogle Dage efter blev han jordfæstet

ved Josephkirken i denne By. Et talrigt Følge af gamle Venner, deriblandt mange, hvis Navne er højt ansete i den engelske Handelsverden, ledsagede ham til hans sidste Hvilested.

Hans Slægt bevarer ham i kærligt Minde.

H. P. Hanssen.
